

LAPSI- JA PERHEPALVELUJEN MUUTOSOHJELMA

27.2.2017

Harri Tiuraniemi

MIKÄ LAPE –HANKE?

- **Lapsi ja perhepalvelujen muutosohjelma edistää lasten ja nuorten elämää.**
 - **Lapsi ja perhelähtöisten palvelujen laatu paranee ja korjaavien kustannusten nousu pysähtyy keinoina mm;**
 - palvelua ja tukea oikeaan aikaan (varhainen tunnistaminen, ennaltaehkäisevät palvelut)
 - ammattilaisten osaamisen vahvistaminen ("minä ole vastuussa")
 - palveluihin liittyvät rakenteet, toimintatavat ja prosessit saumattomaksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi (integraatio)
 - lapsella on oikeus osaaaviin, ammattitaitoisiin palveluihin asuinpaikasta riippumatta
 - Muutos tehdään asiakas edellä!
-

Maakunnalliset kehittämiskokonaisuudet

TÄMÄN PÄIVÄN HAASTEET PALVELUYMPÄRISTÖSSÄ?

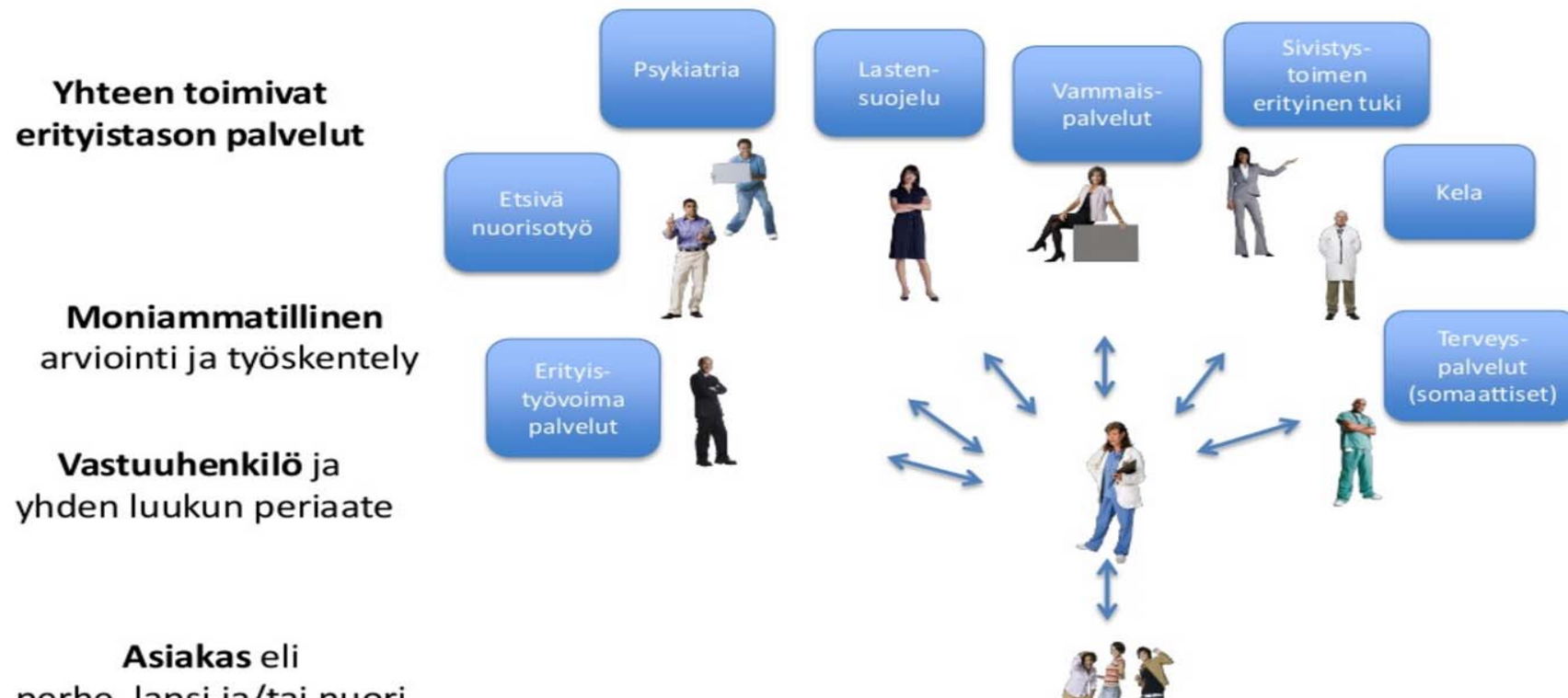
- Koordinoimattomuus – kuka johtaa kokonaisuutta?
 - Hyvinvointipalvelut eritasoisia ja erilaatuisia asuinpaikasta riippuen (kuntien resurssit ohjaavat palveluiden priorisointiin – YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta valvovan komitean huomio Suomesta vuodelta 2000)
 - Siilomainen, organisaatiokeskeinen palvelujärjestelmä
 - Viranomaisten välinen yhteistyö – vastuun hajauttaminen, asiakkaan ”pallottelu”
 - Lasten ja nuorten luottamus viranomaisiin vaihtelee
 - Erilaiset toimintakulttuurit
 - Kynnys hakeutua palveluihin – mikä aiheuttaa?
 - Julkinen, yksityinen ja järjestökenttä – ”omat areenat”
 - Erilaiset tietojärjestelmät
 - Muuttuva toimintaympäristö (kunta, maakunta)
-

Missä ympäristössä toimitaan - lasten ja lapsiperheiden palveluympäristöt?

YHTEISTYÖSTÄ YHDESSÄ TEKEMISEEN – KOHTI PALVELUINTEGRAATIOTA

Toimiva horisontaalinen integraatio asiakkaan näkökulmasta

LAPE-HANKKEET MAAKUNNITTAIN

LAPIN LAPE-HANKE

PERHEKESKUSTOIMINTAMALLI LAPPIIN – INTEGROIDUT
MONITOIMIJAISET PALVELUT PERHEILLE

Maakuntien muutoksen tuen elementit

- **Muutosagentti**
 - 100 % valtionavustus
 - Innostaa, valmentaa, viestii, kehittää, koordinoi LAPE-työtä maakunnan alueella sekä luo linkin yhteiskehittämiseen
 - **Koulutus ja valmennus**
 - Yhteensovittava johtaminen, muutoskyvykkyys, lapsiystävällinen hallinto, lasten ja nuorten kohtaaminen, Lapset puheeksi -toimintamalli, monialainen yhteistyö
 - Päätäjät, esimiehet, ammattilaiset; LAPE tarjoaa
 - **Valtionavustukset**
 - (50-80%) LAPE:n toimeenpanoon sekä pilotointiin 2017-2018 yhteensä n. 20 milj euroa
 - Lappi 900.000€ vo + kuntien osuus 225.000€ yht 1.125.000€ (alkuperäisestä budjetista leikattu 27% elin noin 300.000€)
 - **LAPE-hanke, Lappi**
 - 6,5 hanketyöntekijää
-

HANKKEKONSORTIO JA KUMPPANIT

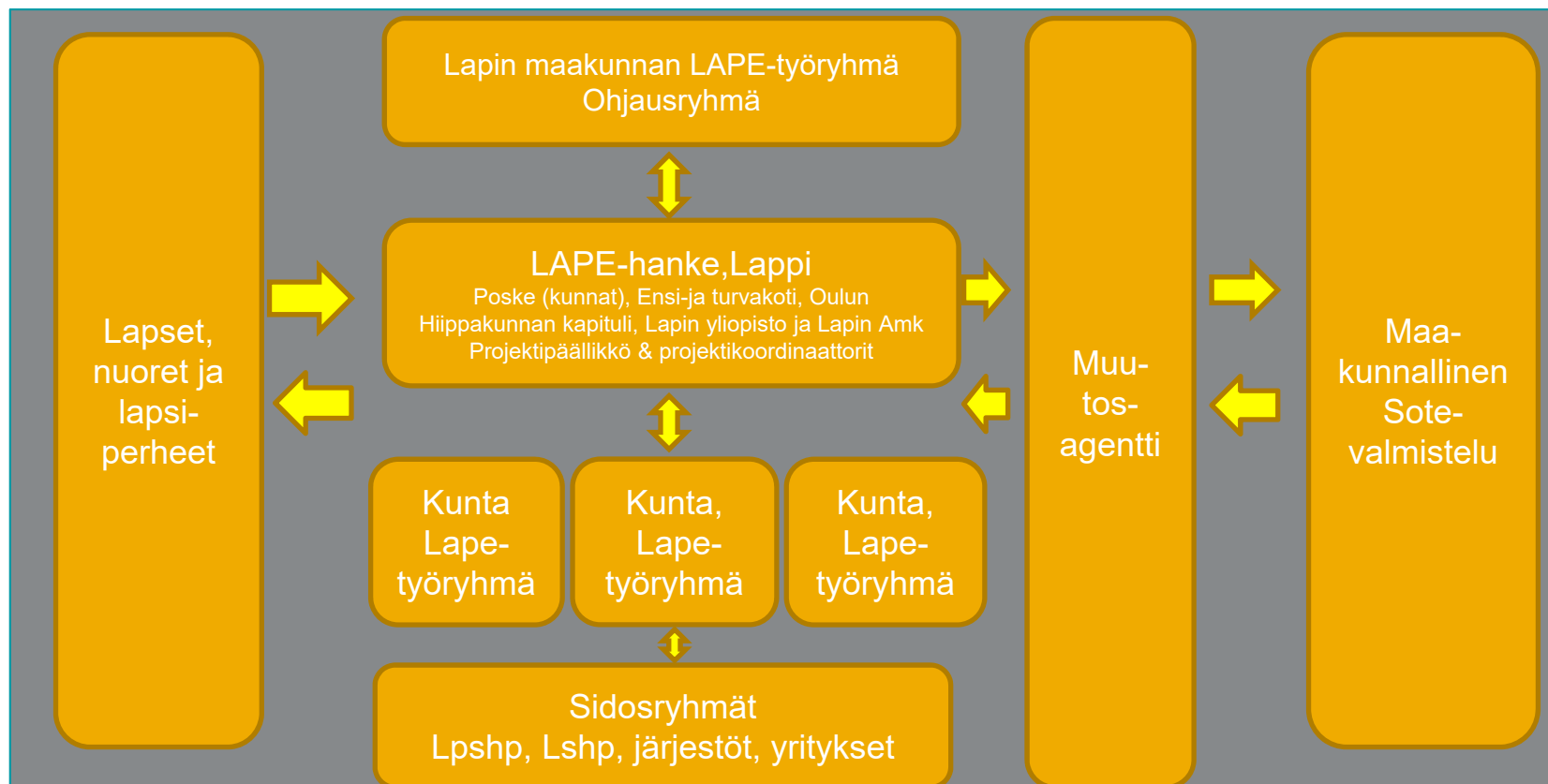
HANKEKONSORTIO:

- Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (21 kuntaa) – hankkeen hallinnoija
- Oulun hiippakunta
- Lapin Ensi- ja turvakoti,
- Lapin Amk
- Lapin yliopisto

KUMPPANIT:

- Mobile Kid Oy, Erityislasten Omaiset ELO Ry, Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lapin piiri, Pohjoisen yhteisöjen tuki – Majakka Ry ja Suomen Mielenterveysseura

LAPE-HANKKEEN YHTEISTYÖRAKENNE

Lapin maakunnan LAPE-työryhmä

Yhteisö	Tehtävä	Nimi
Inari	sosiaalityön johtaja	Kaisa Bragge
Enontekiö	erityislastentarhanopettaja	Eila Halmiainen
Kemi	sosiaalityönjohtaja	Arto Alajärvi
Kemijärvi	nuorisosihteeri	Kaisu Kilpeläinen
Keminmaa	johtava sosiaalityöntekijä	Päivi Parpala
Kittilä	perhetyöntekijä	Vipi Yritys
Kolari	nuoriso- ja liikuntatoimen johtaja	Eeva-Liisa Lompolojärvi
Muonio	sosiaalityöntekijä	Riikka Ylisaukko-Oja
Pelkosenniemi	perhetyöntekijä	Päivi Rautiainen
Ranua	sosiaalityöntekijä	Tea Romppainen
Rovaniemi	palvelualuepäällikkö (lapsiperheiden palvelut)	Ritva Olsén
Salla	liikunta- ja nuorisotoimen johtaja	Petteri Salmijärvi
Simo	sosiaalityöntekijä	Sirpa Salmivaara
Sodankylä	vs. perusturvajohtaja	Kati Aikio
Tervola	Kouluterveydenhoitaja	Arja Mommo
Tornio	perusturvajohtaja	Leena Karjalainen
Utsjoki	terveydenhoitaja	Indira Niittyvuopio
Ylitornio	työvalmentaja	Katja Tuukkanen
Lapin Liitto	prosessivastaava	Maija Valta
Järjestöt	toiminnanjohtaja	Pirjo Kairakari
Oppilaitokset		
Lapin yliopisto	sosiaalityön professori	Merja Laiti
Lapin amk	lehtori	Susanna Helavirta
Seurakunta	perheasiannuovottelukeskuksen johtaja	Sari Arponen
Nuoret	Rovaniemen nuorisovaltuutettu	Joni Nieminen

LAPIN LAPE- HANKKEEN OSA-ALUEET

1) Perhekeskusmallin rakenteiden luomoinen Lappiin	2) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen	3) Erotilanteen palveluiden kehittäminen	4) Monikulttuuristen lasten, nuorten ja perheiden erityistarpeiden huomioiminen palveluissa
5) Lasten somaattisen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon integraatio perhekeskustoimintamalliin	6) Lastensuojelun systemisen työmenetelmän kehittäminen (Hackneyn toimintamalli)	7) Lapsi- ja perhelähtöinen tieto poikkihallinnollisen hyvinvointijohtamisen välineenä perhekeskustoimintamallissa.	8) Monikulttuuristen lasten ja perheiden erityistarpeiden huomioiminen kohtaan.

1) PERHEKESKUSMALLIN RAKENTEIDEN LUOMINEN

- Ydintehtävien määrittely
- Palvelukokonaisuus maakunnassa (mm. tavoitettavuus, sijainti, toimipisteet)
- Organisaatio ja johtaminen osana maakunnallista sote-rakennetta
- Palveluohjausta ja-neuvontaa koskevan mallin luominen (mm. yhtenäinen kriteeristö)
- Sähköiset palvelut (palveluohjauksen teknisen alustan, sähköisten lomakkeiden ja ajanvarauksen kehittäminen - virtu.fi palveluympäristössä)
- Osaamisen vahvistaminen
- Matalankynnyksen ja erityistason palvelut osaksi perhekeskusta.

PERHEKESKUKSEN PALVELUMALLIT

(Halme, Kekkonen, Perälä 2012)

	Monialainen perhe- keskus, sama toimitila	Monialainen perhe-keskus, verkostomallinen	Hyvinvointi- neuvola tyyppien perhekeskus	Avoimen varhaiskasva- tusken perhekeskus	Perhetuki- keskus
Äitiysneuvola	X	X	X	-	-
Lastenneuvola	X	X	X	-	-
Ehkäisevä sosiaalipalvelu	X	X	X	X	-
Avoin varhais- kasvatus, kohtaamis- paikka	X	X	-	X	-
Järjestöt, srk	X	X	-	X	-
Mielenterveys, päihde, psykiat- riset palvelut	-	-	-	-	X

PERHEKESKUSMALLEJA

Kainuun perhekeskus + perheasemat	Rovaniemien perhekeskus
Perheneuvola	Perheneuvola
Lapsiperheiden kotipalvelu	Perhesosiaalityö
Lasten neuvola	Lapsiperheiden kotipalvelut
Lastensuojelu	Äitiys- ja lasten neuvola
Mielenterveyspalvelut	Lasten kuntoutuspalvelut mm. puheterapia- ja toimintaterapiapalvelut
Nuorisopalvelut	Perhevalmennus mm. eroperheet
Perhevalmennus, perhekolut	Erityispäivähoito

2) Vanhemmuuden tukeminen ja 3) Erotilanteen palveluiden kehittäminen (Oulun hiippakunnan kapituli & Lapin ensi- ja turvakoti)

- Eroperheille suunnattujen tukimuotojen kuten eroneuvo- ja vanhemman neuvo –toimintamuotojen laajentaminen alueelle digitaalisuutta hyödyntäen
- Mallinnetaan erotilanteen palvelut selkeästi kokonaisuudeksi
- Eroneuvo- ja vanhemman neuvo –ohjaajien koulutus- ja verkostoitumisrakenteiden koordinointi ja osaamisen vahvistaminen
- Perhe- ja parisuhdeneuvontaosaamisen vahvistaminen
- Perheneuvonta ja eropalvelut osaksi perhekeskuksen palveluja

4) Monikulttuuristen lasten, nuorten ja perheiden erityistarpeiden huomioiminen palveluissa

- Kieli- ja kulttuuritaustan huomioivien palveluiden kehittäminen
- Positiivisen ja osallistavan asenneilmapiirin sekä ihmisoikeusosaamisen vahvistaminen valmennuksilla ja koulutuksilla
- Monikulttuurisuuden ja perheiden moninaisuuden huomioiminen perhekeskustoimintamallissa
- Saamelaiset, romanit ja maahanmuuttajat
- Linkkejä:

<http://www.romanit.fi/>

<http://www.samediggi.fi/>

<http://www.samisoster.fi/>

5) Lasten somaattisen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon digitaalisuutta hyödyntävien toimintamallien ja menetelmien kehittäminen

- Toiminnalliset muutokset suunnitellaan kustannustehokkaiksi.
- Erityispalveluista paikkariippumattomia.
- Varmistetaan osaavat palvelut jokaiseen kuntaan.
- Sähköisiä palveluja lähipalveluna.

6) Lastensuojelun systemisen toimintamallin soveltaminen ja kehittäminen (Poske)

- Hackneyn toimintamallin rakenteiden luominen, toimintaperiaatteiden ja osaamisen omaksuminen sekä soveltaminen asiakastyöhön
- Yksin ja parityöskentelystä tiimityöhön.
- Perheen osallistaminen palveluprosessiin esim. vanhempien valmennus.
- Perheterapian osaamisen vahvistaminen.
- Fokus lapsesta koko perheeseen.
- Perheterapeuttisen/systemiseen työskentelyorientaatioon perehdyttävän koulutuksen järjestäminen ja uudenlaisen työtavan käyttöönoton tukeminen - THL

7) Lapsi ja perhelähtöinen tieto poikkihallinnollisen hyvinvointijohtamisen välineenä perhekeskustoimintamallissa” – Lapin yliopisto

Tavoitteet mm:

- Hanketta tukevan tiedon kerääminen, tuottaminen ja analysointi; työpajat, haastattelut, keskustelutilaisuudet, toiminnalliset menetelmät (pienet lapset)
 - Luo rakenteita lapsia ja nuoria koskevan tiedon tuottamiseen
 - Tuottaa raportin, jota voi hyödyntää valtakunnallisessa kehittämistyössä
-

8) Monikulttuuristen lasten, nuorten ja perheiden erityistarpeiden huomioiminen palvelussa

Lapin AMK

a) Kulttuurinen inklusio päiväkodin arjessa

- tavoitteena tuoda näkyväksi kulttuuriset kompastuskivet päiväkodin arjessa
- monikulttuurinen päiväkotiympäristö normaaliksi, kaikkia huomioivaksi toimintaympäristöksi

b) Varhaiskasvatuksen liikunta ja monikulttuurisuustyö

- liikkumisen ja kielen oppimisen yhdistäminen
 - liikunta yhdistävänä tekijänä, kotoutumisen välineenä
 - liikunnan merkitys kasvulle, terveydelle, oppimiselle ja sosiaalistumiselle
-

Muutokset Lapissa?

- Tasavertaiset, joustavat, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelukokonaisuudet
- Asiakasnäkökulmasta helposti lähestyttävät palvelut
- Joustavat ja ”esteettömät” palveluprosessit
- Vanhoista toimintatavoista ja organisaatorajoista kohti uutta joustavaa toimintakulttuuria
- Asuinpaikasta riippumatta kaikille osaavat ja laadukkaat palvelut
- Lasten ja perhepalveluiden kannalta keskeisten palvelukokonaisuuksien priorisointi
- Selkeä ratkaisu osaamisen keskittämisestä, jossa huomioidaan lapin maakunnan olosuhteet ja palvelun saatavuuden turvaaminen (erityistason lape-palvelut, perhekeskukset)
- Muodostettavilla perhekeskuksilla riittävät resurssit keskitetyn tehtävän suorittamiseen (resurssien ja osaamisen määrittäminen)

**LUODAAN PERHEKESKUSTOIMINTAMALLI
OSAKSI LAPIN SOTE-RAKENNETTA JA VAHVISTETAAN
PERHEPALVELUJA**

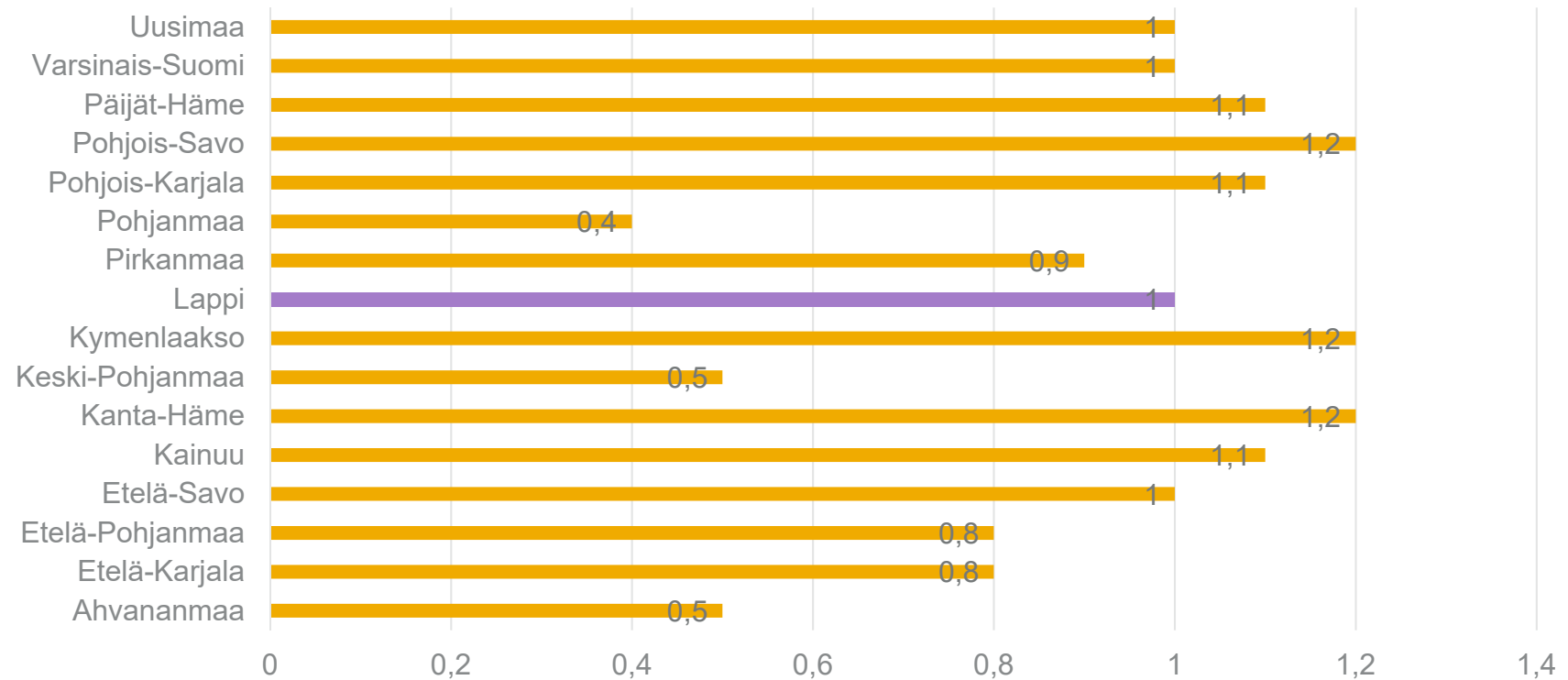

MUUTOSTYÖN TAUSTALLA TIETO

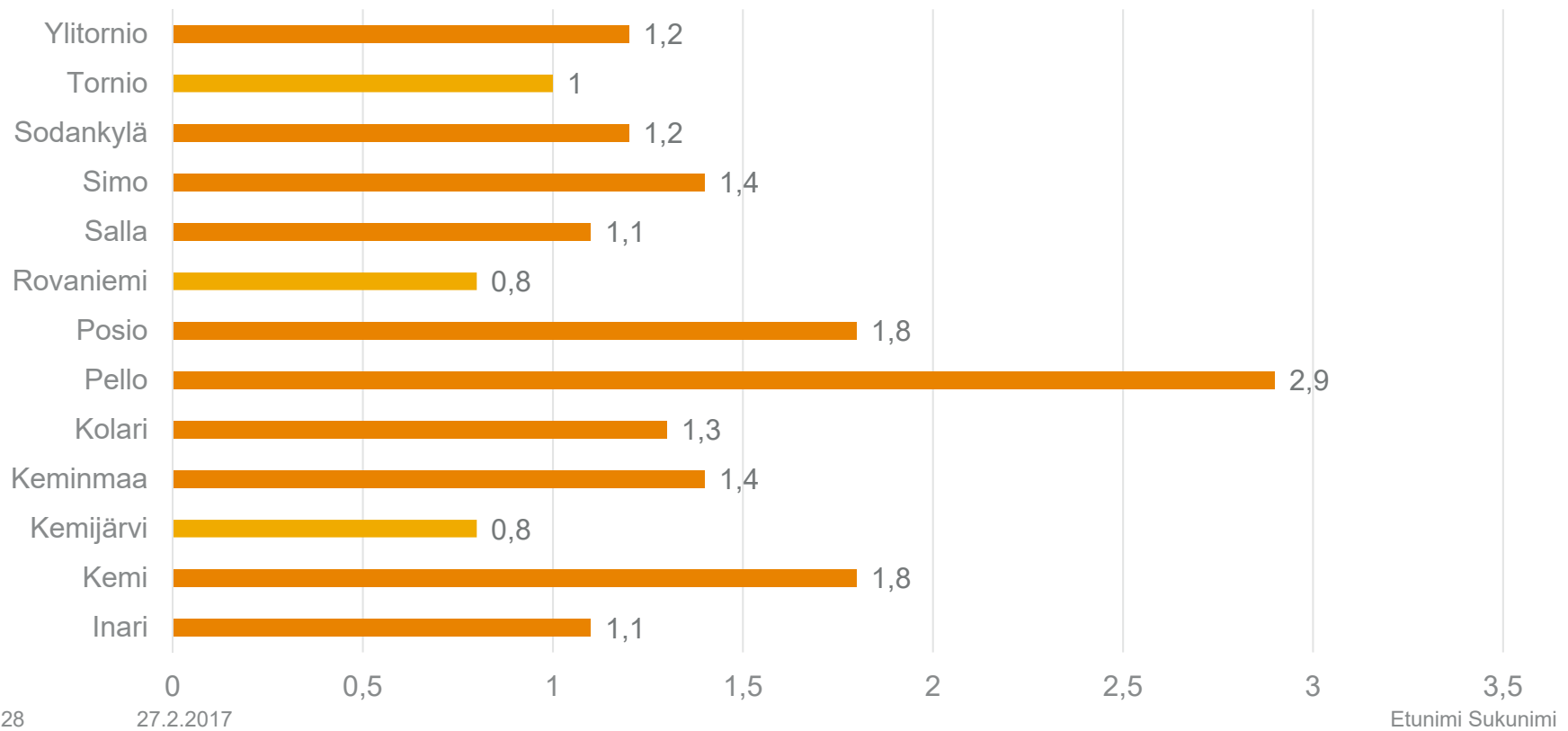
Esimerkkejä lastensuojelun tilastoista

HUOSTASSA OLLEET 0-17V., % VASTAANIKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ, MAAKUNNITTAIN

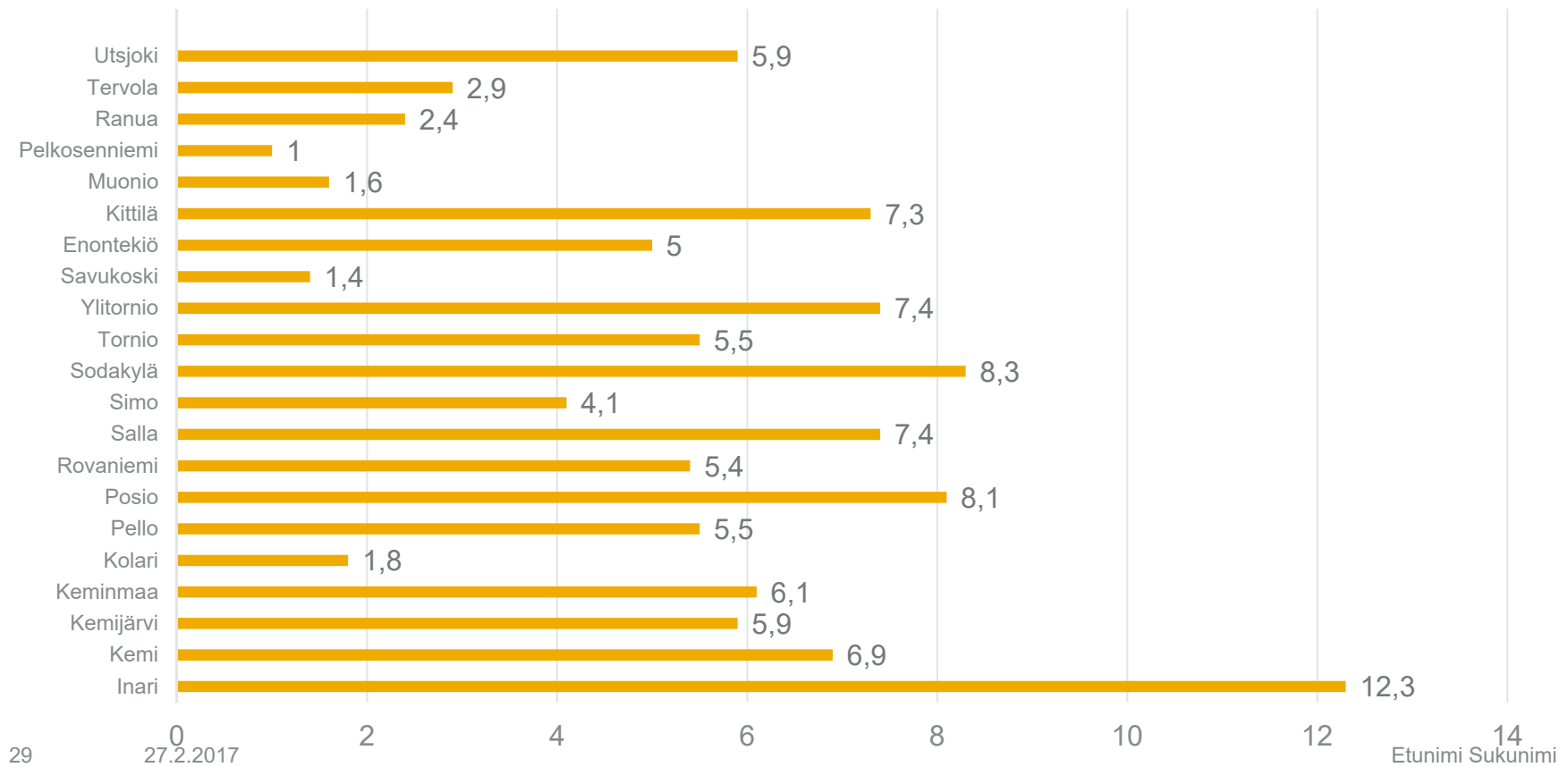
(2015, ThI)

HUOSTASSA VUODEN AIKANA OLLEET 0-17V., % VASTAAVAN IKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ (2105,ThI) – LAPIN KUNNAT

0-17 V, JOISTA TEHTY LS-ILMOITUS,% VASTAAVANIKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ

Mistä lisää tietoa LAPE:sta?

- LAPEn omat verkkosivut
- <http://stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut>
- Työpajat
<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape->
- LAPE-hanke, Lappi
www.sosiaalikallega.fi

Kiitos!

 #lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut

Harri Tiuraniemi
harri.tiuraniemi@poskelappi.fi

- Kun esitys on valmis, valitaan kaikki diat, kohdassa Siirtymät -> Klikataan himmennys päälle niin sivuihin tulee pehmeä vaihtuminen. Poista tarpeettomat mallisivut.